

DUYURU

DUYURU: 12.09.2018/45

İHRACAT BEDELLERİNİN YURDA GETİRİLMESİ VE TÜRK LİRASINA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ ZORUNLULUĞU

Bilindiği üzere, ihracat bedellerinin tasarrufuna yönelik olarak kambiyo mevzuatında en son 02.02.2008 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “*Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar*” ile düzenleme yapılmış ve söz konusu düzenlemeye göre, ticari amaçlarla ihraç edilen malların bedellerinin ihracatçılar tarafından yurda getirilerek bankalar aracılığıyla, Türk Lirası cinsinden olması halinde tevsiki, döviz cinsinden olması halinde ise satılması zorunluluğu kaldırılarak, 08.02.2008 tarihinden itibaren ihracat bedellerinin tasarrufu serbest bırakılmıştır.

Bu defa, Hazine ve Maliye Bakanlığınca, 04.09.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “**Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ**” ile ihracat bedellerinin yurda getirilmesine ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir. Anılan düzenlemede, Türkiye’ye döviz girişinin artırılması ve böylelikle döviz kurlarında son dönemde meydana gelen artışların yarattığı olumsuz etkinin giderilmesi amacıyla, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi açısından geçerli tasarruf serbestisinin **6 aylık süreliğine** geçici olarak kaldırılması öngörülmektedir.

Sözü edilen Tebliğ ile yapılan düzenlemeler, özetle aşağıdaki gibidir.

I. İHRACAT BEDELLERİNİN YURDA GETİRİLMESİ ZORUNLULUĞU

Yayımlı tarihi olan 04.09.2018 itibarıyla yürürlüğe giren ve **6 ay süresince geçerli** olacak olan Tebliğ’de, ihracat bedellerinin yurda getirilme süresi sınırlandırılmış ve ihracat bedellerinin tasarrufuna yönelik belirleme yapılmıştır.

Buna göre, Türkiye’de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedeller, ithalatçının ödemesini müteakip doğrudan ve gecikmeksizin ihracata aracılık eden bankaya transfer edilecek veya getirilecektir. Bedellerin yurda getirilme süresi fiili ihraç tarihinden itibaren **180 günü** geçmeyecektir. Ayrıca söz konusu bedellerin **en az %80’inin** bir bankaya satılması zorunludur.

A. İhracat Bedellerini Ödeme Şekilleri

İhracat işlemlerine ilişkin bedeller aşağıdaki ödeme şekillerinden birine göre yurda getirilebilecektir;

- ✚ Akreditifli Ödeme,
- ✚ Vesaik Mukabili Ödeme,
- ✚ Mal Mukabili Ödeme,
- ✚ Kabul Kredili Akreditifli Ödeme,
- ✚ Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme,
- ✚ Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme,
- ✚ Peşin Ödeme.

İhracat bedellerinin beyan edilen Türk parası veya döviz üzerinden yurda getirilmesi esas olup, Türk parası üzerinden yapılan ihracat karşılığında döviz getirilmesi mümkündür. Ayrıca ihracat bedelinin yolcu beraberinde efektif (nakit) olarak yurda getirilmesi halinde **gümrük idarelerine beyan edilmesi** zorunludur.

B. Peşin Dövizle Yapılan İhracat İşlemlerinde Süre

Peşin döviz karşılığında ihracatın **24 ay içinde** gerçekleştirilmesi zorunludur. “Dâhilde İşleme İzin Belgesi” ve “Vergi, Resim ve Harç İstisna Belgesi” kapsamında ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili olarak sağlanan peşin dövizlerin kullanım süresi, **belge süresi** (ek süreler dahil) ile sınırlıdır.

Tamamı tek seferde iade edilmeyen veya süresi içinde ihracatı gerçekleştirilemeyen peşin dövizler **prefinansman hükümlerine** tabi olacaktır. Prefinansman hükümlerine tabi hale gelen peşin dövizlerin, ihracat taahhüt sürelerinin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde uzatılması halinde, **alıcının muvafakat etmesi kaydıyla** kullanım süreleri de verilen ek süre kadar uzatılmış sayılacaktır.

C. Özelliği Olan İhracat İşlemlerinde Süre

Yurt dışına müteahhit firmalarca yapılacak ihracatın bedelinin **365 gün içinde** yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

Konsinye yoluyla yapılacak ihracatta bedellerin **kesin satışın** ardından; uluslararası fuar, sergi ve haftalara bedelli olarak satılmak üzere gönderilen malların bedellerinin ise gönderildikleri **fuar, sergi veya haftanın bitiminden** sonra, **180 gün içinde** yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

İlgili mevzuat hükümlerine göre yurt dışına geçici ihracı yapılan malların verilen süre veya ek süre içinde yurda getirilmemesi veya bu süreler içerisinde satılması halinde satış bedelinin süre bitiminden veya kesin satış tarihinden itibaren **90 gün içinde** yurda getirilerek bir bankaya satılması zorunludur.

Yürürlükteki “İhracat Rejimi ve Finansal Kiralama (leasing) Mevzuatı” çerçevesinde kredili veya kiralama yoluyla yapılan ihracatta, ihracat bedelinin kredili satış veya kiralama sözleşmesinde belirlenen vade tarihlerini izleyen **90 gün içinde** yurda getirilerek bankalara satılması zorunludur.

II. İHRACAT İŞLEMLERİNDE SORUMLULUK

İhraç edilen malların bedelinin süresinde yurda getirilerek, bankalara satılmasından ve ihracat hesabının süresinde kapatılmasından **ihracatçılar** sorumludur.

Alacak hakkının satın alınması suretiyle **ticari riskin bankalar veya faktoring şirketlerince üstlenilmesi** durumunda, ihracat bedelinin yurda getirilmesi ile ilgili sorumluları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili olacaktır.

İhracata aracılık eden bankalar, ihracat bedellerinin yurda getirilmesini ve satışının yapılmasını **izlemekle** yükümlüdür.

III. İHRACAT BEDELİNDEN İNDİRİMLER

İhracatla ilgili navlun, sigorta primi, komisyon, ardiye, depolama, antrepo, gümrük resmi, harç ve faktoring masrafları ile uluslararası para piyasalarında geçerli faiz oranlarını geçmemek üzere iskonto giderleri gibi masraflar için yapılacak indirimler ile konsinyasyon yoluyla ihraç edilen mallarla ilgili nakil, muhafaza, bakım ve fümügasyon, rafa (maniplasyon), satış ve benzeri masrafların ihracat bedelinden mahsubu veya görünmeyen işlemlere ilişkin hükümler çerçevesinde döviz transferi talepleri **bankalarca** incelenip sonuçlandırılacaktır.

Ticari teamüllerin gereği olarak satış akdinde veya akreditiflerde ayrıca varış yerinde tartı ve analiz yapılması şartı bulunuyorsa, tartı ve analiz sonucunda tespit edilen vezin noksanlığı veya kalite farkı ile ekspertiz ve tahkim ücretleri ve rafa (maniplasyon) masraflarının (hariçteki gözetme şirketleri ücretleri dahil) mal bedelinden mahsubu veya görünmeyen işlemlere ilişkin hükümler çerçevesinde döviz transferi talepleri **bankalarca** incelenip sonuçlandırılacaktır.

Bedel getirme süreleri içinde yurda getirilen ihracat bedelleri; ihracatçının ithalat bedelleri, sermaye hareketlerine ilişkin ödemeleri, görünmeyen işlemlere ilişkin giderleri ve transit ticaretinin alış bedeli ile söz konusu süreler içinde **bankalarca** mahsup edilebilecektir. **Dolayısıyla, örneğin ithalat dolayısıyla yurtdışına borcu olan bir ihracatçı, Türkiye'ye getirmiş olduğu ihracat bedelini TL'ye çevirmek zorunda olmayacak ve bankaların muvaffakati ile söz konusu döviz bedelleri yurtdışındaki tedarikçiye olan borcun kapatılmasında kullanılabilecektir.**

Dış ticaret mevzuatı hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilen mal ihraç ve ithalinde, **tarafların aynı kişiler olması ve ihraç bedellerinin yurda getirilme süresi içinde kalınması kaydıyla, mal ihraç ve ithal bedellerinin bankalarca mahsubu mümkün olacaktır.**

Yukarıda belirtilen imkanların dışında kalan talepler **Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından** incelenip sonuçlandırılacaktır.

İhracat bedellerinden mahsuba izin verilen hallerde, ihracat bedelleri süresi içinde yurda getirilmiş sayılacak olup mahsuba tabi tutulan kısım için mahsup tarihinde geçerli döviz alış kuru üzerinden döviz alım ve satım belgeleri düzenlenecektir.

IV. HESAP KAPATMA, İHBAR, EK SÜRE VE DİĞER HUSUSLAR

Ticari amaçla mal ihracında, bedelleri yurda getirilme süresi içinde gelen ihracat ile ilgili hesaplar aracı **bankalarca** kapatılacaktır. Süresi içinde kapatılmayan ihracat hesapları aracı bankalarca **5 iş günü** içinde muamelenin safhalarını belirtecek şekilde **yazılı olarak** ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Vergi Dairesi Müdürlüğüne ihbar edilecektir.

İlgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, ihbarı müteakip **10 iş günü** içinde ilgililere hesapların kapatılmasını teminen **90 gün süreli ihtarname** gönderilecektir. Bu süre içinde hesapların kapatılması veya mücbir sebep hallerinin ya da haklı durumun belgelenmesi gerekmektedir.

Mücbir sebeplerin varlığı halinde, mücbir sebebin devamı müddetince **altışar aylık dönemler** itibarıyla ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce **ek süre** verilecektir. Mücbir sebep halleri dışında kalan **haklı durumların** varlığı halinde ise, hesapların kapatılmasına ilişkin altı aya kadar olan ek süre talepleri, firmaların haklı durumu belirten yazılı beyanına istinaden üçer aylık devreler halinde ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce, altı aylık süreden sonraki ek süre talepleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından incelenip sonuçlandırılacaktır.

A. Mücbir Sebep Halleri

Mücbir sebep kabul edilebilecek haller şu şekildedir:

- ✚ İthalatçı veya ihracatçı firmanın infisahı, iflası, konkordato ilan etmesi veya faaliyetlerini daimî olarak tatil etmesi, firma hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmesi, şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü,
- ✚ Grev, lokavt ve avarya hali,
- ✚ İhracatçı veya ithalatçı memleket resmi makamlarının karar ve işlemleri ya da muhabir bankaların muameleleri dolayısıyla hesapların kapatılmasının imkânsız hale gelmesi,
- ✚ Tabii afet, harp ve abluka hali,
- ✚ Malların kaybı, hasara uğraması veya imha edilmesi,
- ✚ İhtilaf nedeniyle dava açılması veya tahkime başvurulması.

B. Mücbir Sebep Hallerinin Belgelendirilmesi

Önceki bölümde yer alan hallerden birinci ve altıncı sırada olanların yetkili mercilerden, ikinci ve dördüncü sırada olanların, ithalatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya mahalli odaca tasdik edilmiş olmak kaydıyla alıcı veya ithalatçı firmadan (harp ve abluka hali hariç), üçüncü sırada olanın resmi makamlarımızdan, ithalatçının bulunduğu memleketin resmi makamlarından veya muhabir bankalardan, beşinci sırada olanın ise sigorta şirketlerinden, uluslararası gözetim şirketlerinden veya ilgili ülke resmi makamlarından alınmış belgelerle tevsik edilmesi şarttır.

Mücbir sebep halleri ile ilgili olarak yurtdışından temin edilecek belgelerin dış temsilciliklerimizce veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmi Belgelerin Tasdik Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması gerekmektedir.

C. İhracat Bedellerinin Yurda Getirilmesi Ve Terkin İşlemi

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla;

- ✚ 100.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebeplerin varlığı dikkate alınmaksızın beyanname veya formda yer alan bedelin **%10'una kadar noksanlığı olan** (sigorta bedellerinden kaynaklanan noksanlıklar dahil) ihracat hesapları **doğrudan bankalarca** ödeme şekline bakılmaksızın,
- ✚ 200.000 ABD doları veya eşitini aşmamak üzere, mücbir sebep halleri göz önünde bulundurulmak suretiyle beyanname veya formda yer alan bedelin **%10'una kadar** açık hesaplar **ilgili Vergi Dairesi Başkanlığınca veya Vergi Dairesi Müdürlüğünce**

terkin edilmek suretiyle kapatılacaktır.

Her bir gümrük beyannamesi itibarıyla, 200.000 ABD doları veya eşitini aşan **noksanlığı olan açık hesaplara** ilişkin terkin talepleri mücbir sebepler ile haklı durumlar göz önünde bulundurulmak suretiyle **Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından** incelenip sonuçlandırılacaktır.

D. Diğer Hususlar

İş bu Duyuru konusu Tebliğin uygulanmasına yönelik Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar **Merkez Bankasınca** ilan edilecektir.

Diğer yandan Türkiye'de yerleşik kişilerce işbu Duyuru konusu **Tebliğin yürürlükte bulunduğu süre içinde fiili ihracı gerçekleştirilen ihracat işlemlerine** ilişkin bedel getirme süresinin bu Tebliğin yürürlükten kalktığı tarihten sonra sona ermesi halinde bu Tebliğ hükümleri uygulanmaya devam edilecektir.

Saygılarımızla.

